

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАПОВІДАЮТЬ РОЗЛОМ МІЖ ДЕМОКРАТИЧНОЮ ПАРТІЄЮ І КОМІТЕТОМ ПОЛІТИЧНОЇ АКЦІЇ

Голова Краєвого Демократичного Комітету, головний поштмайстер Роберт Ганеган починає холодно відноситися до Комітету Політичної Акції Конгресу Промислових Організацій СІО. Такий розбрат може принести поважні зміни при осінніх виборах. Тому, що Комітет Політичної Акції має вплив на ліві елементи, він може потягнути за собою і так звану Американську Партію Праці, яка має силу в Нью Йорку.

Водночас п'язати, що Американська Федерация Праці починає схилюватися до Республіканської Партії і її юній заповідують, що вони підтримують теперішнього губернатора стейту Нью Йорк, Тамеса Ф. Дюїя при поновних виборах.

ВИЗНАЧУЮТЬ ГРАНИЦЮ ДЛЯ АТОМОВОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ НА БІКІНІ

Команда армії й маринарки не хоче ризикувати з людським життям вчасі проєктованого експерименту з атомовою бомбою на острові Бікіні на Тихому океані. У цьому експерименті має взяти участь 37,000 людей. В тій цілі команди поробили далекойдучі пляни обережності, оперті на досвіді з першого вибуху бомби в Нью Мексику. Має бути придумана полоса у проміжню 20 миль, поза яку ніхто не буде міг зблизятися до осередку експерименту на острові Бікіні. Навіть кораблям не буде дозволено підїхати ближче до Бікіні ніж на 10 миль.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ МОСКВОЮ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ У ВАШІНГТОНІ

В середу й четвер, 10 і 11 квітня, відбулась у Вашингтоні в готелі Ролі, конференція представників поневолених червоною Москвою народів середньої і східної Європи. Ця конференція була продовженням нарад організації, отвореної в Пітсбургу, дня 22 лютого, в якій брали участь представники заповогових організацій, між ними й наші три організації: Український Народний Союз, Провидіння і Народна Поміч. На конференції у Вашингтоні рішено прийняти назву „Федерация Американців Центрально і Східно-Європейського Походження”. Рішено також, що замисль представників різних, часто численних заповогових організацій даної національності до Федерация входитимуть представники одної центральної політичної організації даної національності.

На конференції у Вашингтоні були заступлені: Поляки, Карпато-Українці, Словаки, Серби, Словінці, Хорвати й Литовці. Від українців першого дня брав участь у конференції п. секр. Провидіння п. Євген Рогач, а другого дня предс. У. Н. Союзу п. Микола Мурашко і ред. „Америки” п. Б. Катамай.

„Федерация Американців Центрально- і Східно-Європейського Походження” прийняла на цій конференції такі засади:

- 1—Доложити всіх старань для вдержання й поширення нашого американського способу життя.
- 2—В тій цілі наставати на наш уряд, щоб він ставрався осягнути справедливий і певний мир, опертий на нашій Хартії Прав і на засадах Атлантийського Чартеру й Чотирьох Свобід, за які наші сини й доньки боролись і життя віддали.
- 3—Протиділати небезпечним комуністичним і іншим протидемократичним впливам, що стараються впатити у кожну національну групу репрезентовану в цій Федерация.
- 4—Піддержувати безпеку й добробут Злучених Держав домагаючись такого ведення державних діл, яке принесе певний мир всім народам світу, включаючи краї Центральної й Східної Європи, що начисляють около 150 мільонів мешканців.
- 5—Домагатись від нашого уряду, щоб він ставрався за відновлення суверенних прав і самоуправи для народів, яких силою позбавлено тих прав, як також забезпечення права самовизначення для тих народів, яким не дано того права, особливо в краях Центральної і Східної Європи.
- 6—Домагатись від нашого уряду, щоб були додержані гарантії свободних і тайних виборів в тих краях під опікою між-аліантських комісій. Щоб це осягнути й оминуті небезпечні поважної загрози світовому миру, хочемим е, щоб советські війська і советська тайна поліція негайно забрались з не-втральних і союзних країв, як було обіцяно в 6-параграфі Московської Декларацияі з 1943 р.”

В четвер пополудні відбулась пресова конференція Ф. А. Ц. С. Е. П. Явилились представники вашингтонської преси, американських пресових агенцій, як теж представники советської агенції Тасс і комуністичного „Дейлі Воркера”. Представникам преси передано повніші засади Федерацияі та пояснено, чому цю Федерацияі створено, хто її творить і т. д.

По пресовій конференції ухвалено резолюцію, домагаючись ухвали законопроекту п-ні конгресменки Клер Бут Лус і сенатора Вандерберга в справі надання т. зв. наансенівських пашпортів для скитальців в Європі. Цю резолюцію передано тожж дня до комісії закордонних справ сенату й палати.

Конференцію закінчено назначенням статутуові і ділової комісії, рівнож назначенням комітету, що має плянувати політичну акцію Федерацияі. До всіх тих окремих комітетів увідуть представники всіх національних груп.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ, чому не користати з оголошень знаменитих нагод для ва-рібку, подання у оголошеннях нових робіт у „Свободі”?

Положення української церкви в Советах подібне до переслідування християн у катакомбах

Католицькі священики і церковні вірні у Східній Європі „стали невольниками й мучениками” під советським режимом, а їх положення подібне до „переслідування християн з катакомбів” — сказав кардинал Франсис Спелман у катедрі св. Петра вчасі богослуження на помини злуки Східної й Західної Католицької Церкви” — так передає початок довшої новинки газета Нью Йорк Таймс з неділі 14. квітня про величаве богослуження в українсько-католицьким обряді, відправлене в цій церкві в суботу 13. квітня 1946. Це богослуження відбулося на закінчення восьмої річної конференції Східних Обрядів і Літургій, уладжений університетом Фордгем в Нью Йорку з нагоди 250-ліття церковної Унії в Берестю Литовським.

ВЕЛИЧ УКРАЇНСЬКО-КАТОЛИЦЬКОГО БОГОСЛУЖЕБНОГО ОБРЯДУ.

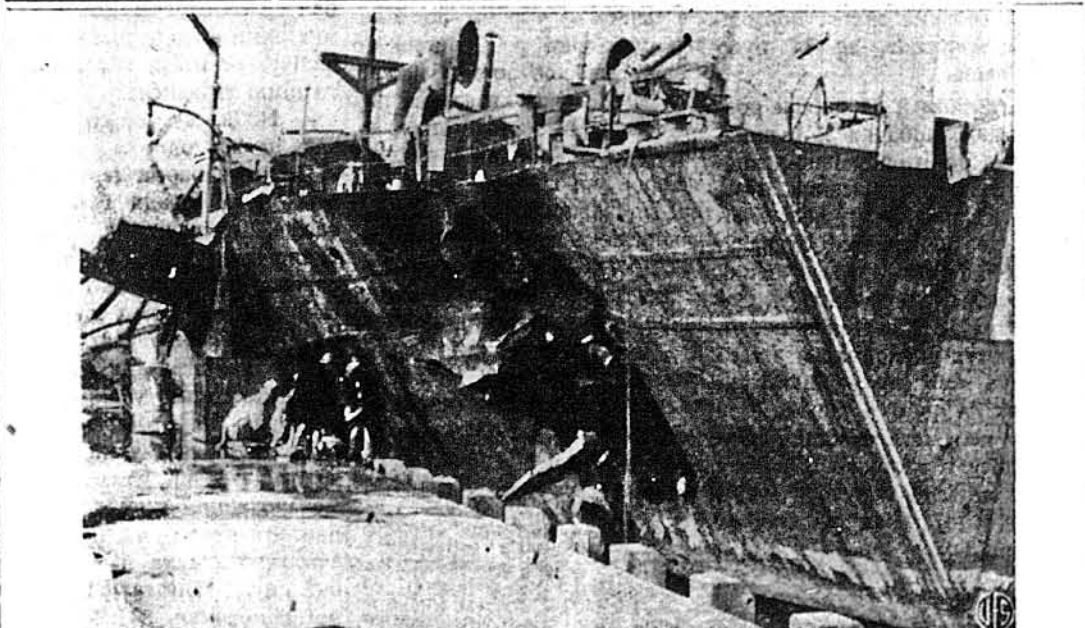
„Коли латинники тут прийвіли віднесли таке вражіння з оцього величавого українського богослуження як я, то можемо чутися щасливими з цього, що саме нашу катедру вибрано на святкування історичної події, коли то Схід злучився з Заходом. І саме тут у Нью Йорку ми є тепер всідками іншої стрічки Сходу із Заходом” — так промовив адміністратор катебри, монсінйор Йосиф Фланелі з проповідниць після скінчення Богослуження і заповід, що промови вуголосить Преосв. Амвроз Сенишин єпископ-помічник української католицької дієцезії.

Яких 3,000 приривних на Архієрейській Службі Божій могли ствердіти, що цей у такій просторій церкві, як ньюйорська катебра св. Петра можна вповні відчуті і містерію і оглянути красу українського обряду, коли його виконається в повнім виразі. У великій просторі перед головним вівтарем з одного боку засів на троні кардинал Франсис Спелман в окруженню вишого духовенства, а напроти в архієрейських ризах і мітрі єпископ-целєбрант Амвроз Сенишин в окруженню численної асисті. Поза ним на окремих сидженнях-сталих засіли 4 латиські єпископи і яких 30 монсінйорів та інших духовників лат. обряду. Окремо ще заняли місця богослови-клерики і велике число монаших чинів. Жіночі чини засіли у лавках в головній наві церкви. Пристоящими при Службі Божій були: оо: Антін Лотович, Ст. Бахталовський, Софрон Дидик і Ст. Туловчич, цей останній з питсбурської дієцезії. Діаконали богослови із Стемфорда, майстром церемонії був о. Нестор з церкви св. Юрія в Нью Йорку.

Спів хору церкви св. Юрія в Нью Йорку під орудою Теодора Онуфрика був справдішим духовним концертом, який зробив глибоке вражіння на приривних. Промова єп. Сенишина була знаменито обдумана і вуголошена зовсім поправою англійською мовою. У ній Владика-целєбрант представив трагедію української церкви і висловив думку, що ця жертва українського духовенства, принесена на службі церкви повинна причинитися до навернення Сходу до християнства під провідом одного спільного пастиря. Вчасі Служби Божій було яких 300 причасників. Вірні приїхали аж з подальших околиць омнібусами. У церкві роздано брошуру в англійській мові з виясненням українського обряду і літургії.

Через Совети ще не знають, кого зарахувати до тих скитальців, що мали би право на азиль

Американські кореспонденти, що звідомляють з Лондону про наради Спеціального Комітету Для Справ Скитальців і Диспласованих, пишуть, що хоч у Комітеті радили над проблемою скитальців цілий тиждень, то проте не дійшли до властивої її розвязки. А не дійшли тому, що є засадничі розходження між Советами і їхніми сателітами в східній Європі та західною Європою і Злученими Державами. Ті останні визнають у засаді право особи не годитися політично з урядом свого краю, а таке в Советах не існує. В практичному приміненню це відноситься до таких скитальчих груп: еспанці в Франції, польські громадяни в Німеччині та Італії, та литовці, естонці та латиські в Німеччині. Як глибоко сягають ті різниці видно найкраще по тому, що ще досі в Комітеті нема згоди, кого вважати скитальцем чи диспласованою особою. А що нема щодо цього згоди, то й не можливо перевести остаточну статистику, скільки є скитальців, якими треба би далі опікувансь. До цього треба ще додати, що є багато скитальців, що не живуть у скитальчих таборах. І є ще проблема, що зробити з понад шість мільонами німців, що їх викинули з Польщі, Мадярищини і Чехословаччини. Іде про те, чи їх теж вважати скитальцями, чи допомогти їм іншим способом, чи залишити на власну судьбу. Назагал виглядає, що Комітет має до діла з 1,190,000 скитальцями і диспласованими особами, очевидно крім німців. З цього є коло 450,000 в американській зоні, 400,000 в британській, а 50,000 в французькій. В американській зоні дістало ще додатковий притулок до 25,000 жидів з Угорщини і Польщі. В британській зоні має убити до 335,000 польських громадян. Їх визнала британська влада враз з 50,000 скитальцями в балтійських державах такими, що не повинні бути силою завернені до своїх країв. Та Совети називають тих людей „фашистами”. Советський бльок складається з представників СССР, Польщі й Югославії. Цей бльоц далі за те, щоб всі скитальці й диспласовані обовязково вертали до своїх країв. Та якщо це прийняти, то що тоді буде з еспанськими втікачами в Франції? Так питають, додаючи, що ген. Франко мав би теж право вимагати, щоб вони вертали. Та мабуть Франція згодиться задержати в себе всіх еспанських втікачів. Тому властива проблема обхоплює інших скитальців. Тим більше, що югославський делегат домагається, щоб встановити слідку комісію, яка виявилаб, скільки є зрадників поміж скитальцями і диспласованими, що їх удержує УНРРА. Однак британський делегат тому спротивився, кажучи, що є досить комісій, щоб знайти і покарати воєнних злочинців і співпрацівників з нашістами.

японський корабель, що нагадує сумну подію. — Це японський корабель Еновра, яким японці перевозили американських полонених. Тепер він в Такао Бей, Формоза. Американські ветерани, в числі біля 500, що вратували життя, як його бомбардували американські летуни пригадують собі тепер страшні сцени, коли цей корабель наслідком бомбардування частинно затонув, бо тоді згинуло 483 американських воєнків.

МОЖЕ ПРИЙТИ ДО СИЛЬНОГО ЗУДАРУ МІЖ АМЕРИКОЮ І БРИТАНІЄЮ ТА СОВЕТАМИ

У Вашингтоні заповідують, що американський уряд виявить сильну руку зглядом Росії тоді, як Совети будуть далі наставати на свою участь у плануванні над Середземним морем. Очевидно, що становище Злучених Держав буде іти по лінії інтересів Великої Британії, бо властиво тут іде про її інтереси а не американські. Урядові кола заповідують, що від того, як уложаться тепер відносини між Советами й Америкою та Британією, залежатиме судьба цілого світу. А ті відносини залежні від згоди щодо Середземного моря і того, що має статись з Німеччиною. Злучені Держави і Британія є рішучо проти домагань Советів у справі Тріполітанії та Додиканезьких островів. Ті останні повинні би бути забрані Італії та віддані Греції. Знов домагання Советів щодо Тріполітанії вважається загрозою Гібральтарови, одній з найважливіших британських морських баз.

ЗАПОВІДАЮТЬ ГОСТРУ БОРОТЬБУ.

Рада Забезпеки Об'єднаних Держав здасть великий іспит зрілості, як остаточно полагодить справу з Іраном і ген. Франком в Еспанії. Та щоб не сталось, без боротьби, і то гострої, не обійдеться.

ІРАН ВИКРУЧУЄТЬСЯ!

Малий Іран знайшовся в незвичайно складному положенню. З одного боку тиснуть на нього Совети, а з другого Америка та Англія, що стали в його обороні. Тому і не диво, що князь Фіруз, іранський міністер пропаганди, запитаний, що він думає про іранську справу в Раді Забезпеки, відповів фільософічно. А саме, що він довіряє Советам, що вони додержать слова і вицофнують свої війська до 6. травня з Ірану, а щодо цього, чи іранська справа має бути вицофанна з агенд Ради Забезпеки, як цього домагаються Совети, то, зважив він на кореспондентам, це вже річ самої Ради Забезпеки, як треба поступити.

ЕСПАНИЯ ЗАМОРОЖУЄ НАЦІСТІВСЬКІ ФІРМИ.

Як відомо, польський амбасадор Оскар Лянге домагається в Раді Забезпеки гострих мір зглядом режиму ген. Франка в Еспанії. Каже, що там нацистівські знавіці працюють над атомовою енергією. Мабуть за порадою Англії та Злучених Держав еспанський уряд „заморозив” 330 німецьких фірм, що вели різні бізнеси. Між ними є великі хемічні підприємства чи такі як Сіменса, що донині задержали нацистівський характер. Є теж різні майни та банки.

ПІШЛИ З КОМУНІСТАМИ.

Не зважаючи на те, що більшість німецьких соціалістів заявилась проти злуки з комуністами при плебісциті, що був переведений в Берліні в американській, британській та французькій зоні, 1,200 делегатів, соціалістів і комуністів, що зійшлися на наради в театрі Палаяст, що є в советській зоні, рішили об'єднатись.

НЕМА ЗГОДИ ЗА ТРІЕСТ.

Міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії, СССР та Франції матимуть тяжкий оріх до згризнення, як зійдуться за тиждень на наради у Паризі. Іде про пристань Трієст. Франція і Британія є за американську пропозицію, щоб Трієст залишити під італійською адміністрацією, а пристань інтер-націоналізувати для вжитку країв центральної Європи. Югославія, попірана Советами, є за прилучення Трієсту до Югославії як сфедерованої держави. Як таке станеться, тоді Югославії годиться саму пристань зінтернаціоналізувати.

НЕМА АМЕРИКАНСЬКИХ КНИЖОК.

В Німеччині завважається чудне положення. Спершу боліла Аліантів голова, як заставити німців читати книжки і журнали, що видавані в демократичних краях і в такий спосіб зачати їх перевиховувати. Та тепер самі німці домагаються таких книжок та журналів, головню з Америки, а їх бракує. Причина та, що існує старе розпорядження, що закаує американським видавцям висилати такі книжки і журнали, ніби з тої причини, що німці ще незрілі, щоб могли такий матеріал стравити.

ПОКИЩО ТІЛЬКИ ВТРАТИ.

Таке звідомляють американські кореспонденти з Чехословаччини, описуючи перші спроби з націоналізацією промислу. Отже так є, що держава господарить наразі з великим дефіцитом, або долярами, що надходять з ньюйорських банків. Крім цього за-секвестровано приватні капітали, як і обложено великими податками ті добра, що їх одідилено по давнім режимі. Уряд взявся до відбудови на великі розміри, але видатки покриваються приходами тільки на 20%. Треба надіятись нових значних податків, на-ложених на ціле населення.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожче число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА НАЦІОНАЛЬНА СВЯТИНА

В річницю смерті президента Френкліна Делано Рузвельта — уряд Злучених Держав перебрав урочище місце його уродження й перебування в Гайд Парку під свою опіку і у свою власність як Національну Святиню американського народу. Що так станеться, про це знав чи відчував покійний президент уже за життя і навіть поробив для цього відповідну підготовку. Його наступник, теперішній президент Труман, що саме скінчив рік свого урядовання, це виконав, завершуючи перебрання славослов'ям в світлу пам'ять Френкліна Д. Рузвельта як великого американця і великого горожанина світу, котрий як він підкреслив, вратував людську цивілізацію. У своїй скромності президент Труман заявив, що він іде тільки слідами Рузвельта у його прогресивній внутрішній політиці, як і в загрозливій, опертій на Об'єднаних Державах і боротьбі з тиранією.

Отже маємо в краю, так сказатиб, дві найбільші Національні Святині, що повинні би звертати на себе найбільшу увагу: Одна над Потомаком, в Мавит Вернон, а друга над Гудсоном в Гайд Парку. В одній — Вашингтон, в другій — Ф. Д. Рузвельт. Це неначе здійснилося те, що можна було завважити вчасі останньої, виборчої, президентської кампанії Рузвельта, коли по багатьох вікнах виставляли два портрети: Вашингтона і Рузвельта.

Та яке місце займе Френклін Д. Рузвельт в історії Америки і світу не так легко відповісти. Тому на справжню відповідь американського народу та народів світу ще прийде час зажити, не зважаючи на те, що дехто вже обрахував, що тільки за Христа і Наполеона написали у світі так багато як за Рузвельта і надіється, що згодом буде ще більше написано. Це правда, що багато вже нині вважають Рузвельта найбільшим американським президентом, або щонайменше таким самим як Вашингтон. Але є і такі, що дивляться на нього в Америці як на великого шкідника, що поломив найсвятіші традиції. Знов президент Франції Гуен висказався про Рузвельта як одного з найбільших народних провідників, які коли-небудь існували в світі. А в СРСР добувають у Рузвельта ворога реакції і ізоляції й справжнього приятеля союзу народів, як пише московська "Правда". Та нам здається, що чи не найближче до правди підійшов президент (спікер) палати репрезентантів у Вашингтоні Рейборн. Він сказав, що як уми прихильників і ворогів Ф. Д. Рузвельта успокояться, то тоді безпартійна історія поставить цього президента в ряді таких як Вашингтон, Джеферсон, Джексон, Лінколн, Теді Рузвельт, Клівленд і Вільсон.

Одно певне, що Рузвельт став уже історичною фігурою в Америці й світі. Загально-світове значіння залежатиме одначе від цього, як розв'яжуться далші світові події, як виявляться з своїх завдань Організація Об'єднаних Держав, а зокрема, якої судби зазнає Європа, або ще виразніше: Східна Європа. Та судба наразі розспучлива й трагічна, бо маси народів зістали кинені з нацистських кайдан у советсько-російські. Якою вона буде далі, такою буде оцінка Рузвельта як світового провідника.

За мораторію для скитальців

Коли 30. листопада 1945 р. так прилюдне становище, щоб сповинити бажання тих "безповоротців". На нарадах О.О.Д. ... американські й британські делегати спротивилися домагаючись Советів... з 24. вересня 1945, коли то советський делегат зажадав, щоб "російських земляки" швидко вислати домі з американської й британської смуги. Знову секретар стейту Бірріс проголосив 15. березня, що Америка пригадується над цим, чи порадно є закрити всі скитальчі табори в американській зоні між 1. днем серпня і 1. вересня цього року. В цей самий час він дав заповнення, що люди, які знаходяться в цих таборах, не будуть приневолені вертатися до країв свого походження, як вони собі цього не бажають.

Одні з наслідків є замітка автора статті, коли він каже: "Не зважаючи на це урядове заповнення, натиск на примусове відсилення до рідного краю йде далі і є признаки, що в деяких випадках Злучені Держави уступили (як про це пишеться в "Амеріка" з березня 23. в статті "Д.П. Тангл"). Що більше, цей натиск буде ще рости. Нема сумніву, що Росія на засіданні Організації Об'єднаних Держав, яке відбудеться в квітні в Нью Йорку, займе таке саме становище, яке вона заняла минулого грудня в Лондоні, коли до неї вона пропонувала, щоб відмовити всякої допомоги скитальцям, які не хочуть вернутися впродовж чотирьох місяців".

Навіви такі інформації, каже автор від себе таке: "Колі таку політику прийняти, то це булоб злочином". Потім вказує, що Росія вже розпочала таку кампанію через делегата Польщі Станьчика на зібранні УНРРА, а на це звернув увагу британський делегат Філіп Ноел Бейкер.

Гардінер шукає способу розв'язки цього питання і каже, що це в липні 1945 р. Американська Рада добровільних агентів для Чужинної Обслуги подала до відомості Міжурядового Комітету плян, виправдовуваний Краєвим Католицьким Бюрою Добродіїності. Над цим проектом відбулися вже дискусії й відповідальні чинники прийшли до висновку, що є способи, як розв'язати цю складну скитальчу проблему. А ці способи такі:

1. В першу чергу треба проголосити негайну мораторію на всі відсилення домі. Табори скитальчів треба залишити там, де вони є. Не можна односторонньо вирішувати до якої держави приналежні скитальці.

2. Особи, які не знаходяться в скитальчих таборах, мають відстати дозвіл залишитися в

такі прилюдне становище, щоб сповинити бажання тих "безповоротців". На нарадах О.О.Д. ... американські й британські делегати спротивилися домагаючись Советів... з 24. вересня 1945, коли то советський делегат зажадав, щоб "російських земляки" швидко вислати домі з американської й британської смуги. Знову секретар стейту Бірріс проголосив 15. березня, що Америка пригадується над цим, чи порадно є закрити всі скитальчі табори в американській зоні між 1. днем серпня і 1. вересня цього року. В цей самий час він дав заповнення, що люди, які знаходяться в цих таборах, не будуть приневолені вертатися до країв свого походження, як вони собі цього не бажають.

Одні з наслідків є замітка автора статті, коли він каже: "Не зважаючи на це урядове заповнення, натиск на примусове відсилення до рідного краю йде далі і є признаки, що в деяких випадках Злучені Держави уступили (як про це пишеться в "Амеріка" з березня 23. в статті "Д.П. Тангл"). Що більше, цей натиск буде ще рости. Нема сумніву, що Росія на засіданні Організації Об'єднаних Держав, яке відбудеться в квітні в Нью Йорку, займе таке саме становище, яке вона заняла минулого грудня в Лондоні, коли до неї вона пропонувала, щоб відмовити всякої допомоги скитальцям, які не хочуть вернутися впродовж чотирьох місяців".

Навіви такі інформації, каже автор від себе таке: "Колі таку політику прийняти, то це булоб злочином". Потім вказує, що Росія вже розпочала таку кампанію через делегата Польщі Станьчика на зібранні УНРРА, а на це звернув увагу британський делегат Філіп Ноел Бейкер.

Гардінер шукає способу розв'язки цього питання і каже, що це в липні 1945 р. Американська Рада добровільних агентів для Чужинної Обслуги подала до відомості Міжурядового Комітету плян, виправдовуваний Краєвим Католицьким Бюрою Добродіїності. Над цим проектом відбулися вже дискусії й відповідальні чинники прийшли до висновку, що є способи, як розв'язати цю складну скитальчу проблему. А ці способи такі:

1. В першу чергу треба проголосити негайну мораторію на всі відсилення домі. Табори скитальчів треба залишити там, де вони є. Не можна односторонньо вирішувати до якої держави приналежні скитальці.

2. Особи, які не знаходяться в скитальчих таборах, мають відстати дозвіл залишитися в

Микола Чубатий.

Україна та Польща на закритті історії

Великий російський письменник Лев Толстой у своїм знаменитій творі "Війна та Мир" вложив в уста одного з героїв тієї повісті під адресою Австрії такі слова: Австрія все була дурна, є дурна і хоч багато платити за науку, останеться дурною". Великий російський автор хотів тим сказати, що Австрія у своїй заскоружлості не є в силі приймати нові думки та робити нові заклади з історичного положення. Тому хотів багато платити за науку, мало з неї користає.

Мабуть слова Льва Толстого можнаб рівно добре приложити до Польщі. Польща все була занурена в шляхецький ідеології перед трох соток літ. Світ зробив величезний поступ, здемократизувався громадянства, прийшла велика російська революція, яка теж оставила по собі глибокі сліди навіть серед тих громадянств, яких вона безпосередньо не заторкнула, а Польща все лишлася зі своїм перестарілим світоглядом. Прийшла перша світова війна з новою політичною евангелією правом кожного народу самозначення і повстала польська держава 1918 року майже чудом і впала з тріском 1939.

На терені міжнародної світової організації колись бушував бутний міністер Бек, що звинячував виповідаті трактати про пошанування прав національних меншин. Нині засів там новий представник Польщі, амбасадор Лянге, що зі страхом заглядає в обличчя вишателя Вишинського або його заступника Громіка, чи не захмуре воно часом менше вірною службою польсько-го лакея, а полякам все видається, що Польща моцарство. Кілько то подій за так короткий час проминуло? Досконало це шкода історії, а вона проте поляків нічо не навчила.

Цих краях, де вони тепер перебувають, доки не буде кінцевого рішення Організації Об'єднаних Держав. Тимчасом дати цим людям право до повної праці, освіти і прав користуватися прилюдною допомогою.

3. Суспільна й Економічна Рада при О.О.Д. як яка інша агенція, якій доручать цю справу, повинна дати скитальцям свою охорону так далеко, як це лише можливе. Треба розвинути цю опіку до видавання міжнародних паспортів.

4. Треба взяти держави світу, щоби перевірили свої імміграційні закони і квоти.

Оці старання чоловічолобної установи треба теж використати для ратування українських скитальців.

І хоч дорого платять вони за науку, бо втрачають швидко добутий світлий розум, вони такі нині не в силі думати інакше, як бутний шляхтич Заглоба на українських степах триста літ тому.

Такі думки самі насуваються, коли глядимо на це, як поляки в Польщі та поза межами своєї батьківщини реагують на нові події, що напевно значать нову добу в історії людства. Там в Польщі польський нарід так само як український черезвичайки, а недавній соціаліст Станчик виїхавши за кордон, як представник Польщі, своїх земляків клеймить фашистами та повинить ролю може куди підлішу від Мануїльського представника України. Мануїльський виступає хоч як один із дорадників Кремля, Станчик як звичайний послугач.

За кордоном лондонські поляки, хоч поборюють свій уряд в краю, не видять, що сталося за той час на польсько-українським пограниччі. Для них все ще існує "Малопольська Сходня". Для них далі існує "польські Львів", для них нема неможливості тих подій, що основно змінили становище навіть польської меншини на цій землі. Читаєть польсько-американську пресу і не може прямо зрозуміти, як важко матері історії, вчителі життя, щонебудь розумного вложити в польську шляхецьку голову.

Українсько-американська преса принесла недавно знов виїмки із статті в польській газеті "Дзєннік Польскі і Дзєннік Жолнежа", в якій повно хуліганських нападів тих поляків, що стоять близько здеградованого польського уряду в Лондоні, на українських збігів, що опинилися на терені аліянських окупаційних зон. Повно там брехливого донощництва та поклікування навіть на большевицькі джерела як на суцїю правду.

Безперечно, що воєнні події на українсько-польському пограниччі принесли багато прикрий подій. Відомо, що в осени 1939 поляки вирізували українців у Східній Галичині і навпаки. Відомо, що в часі зміни большевицької окупації на німецьку, і навпаки, поляки улаштували погроми на українців на Холмщині, а українці відплачувалися на Волині. Теж відомо, що нацисти й комуністи в Східній Галичині цілу свою систему терору оперли передовсім на доносах поляків, з яких сотки записалися навіть як "фольксдаєче" та переслідували живі, українці та інших противників нацистів. Це все прикра правда.

Станеться це, так порозуміння поляків та українців є можливе та потрібне, зокрема тепер. В руках поляків є нині остаточне рішення не допустити в ніякому разі до цього, щоби жалюгідні події з минулих літ останньої війни не повторилися більше, та щоби пам'ять про них пропала навіки.

Не зрозуміють поляки того нового зміненого, основно положення, так вони будуть у будучинні спричинниками нового удару польсько-українського, так як були в минулім, що мусить вийти тільки на користь Росії. В 1919 році поляки уратували Росію від розпаду своїм походом на Західну Україну. Сучасні поляки мусять добре це собі згадати та не повторити тої самої помилки перед двадцять кілька років.

Найбільшу частину свого робочого дня я проводив у безпосередньому контакті з чужинськими робітниками, відразу ввійшовши в напружену, суперечну дійсність, яка характерна була для відносин між робітниками й провідом фабрик, тобто німцями. Не можу не згадати, що вона мене приголомшила як обухом. Зокрема вразив мене пригніче-

однаке люди, що нині стоять у проводі своїх громадянств мусять мати здоровий розум і широкий світогляд та сказати зі Шевченком: Слава Богу, що минулось, бодай не верталося такі події.

Інакше теж на ці події глядіти не можна, коли українці та поляки бажать позбутися ярма, що зависло на ший українського та польського народу.

Рівночасно читаю листи з Парижа від визначного українського громадянина, який пише про якісь порозуміння українців з поляками на лондонським ґрунті, а емігрантська психоза видить в тих зближеннях ще й підкупство та продажність. Ми переконані, що останній закид це емігрантська психоза взаємного мета українців, що парализує не раз найкращі громадські почини. Одначе з другого боку українці поза межами України, мусять нині глядіти теж обережно на своє відношення до поляків. Засадничо порозуміння українсько-польське є потрібне. Воно може принести велику полеху у визволенню й України і Польщі спід советського ярма на випадок нового світового конфлікту. Одначе до всякого порозуміння потрібна є душевна переміна та зрозуміння обопільного інтересу обох партнерів. І поляки і українці мусять зрозуміти нині оці засадничі річі. Польща і Україна є нині в рівній советській неволі. Ні один ні другий партнер не є в кращому положенні, бо обидва є рівно залежні від Москви.

Не важне, що Польща ще нині формально незалежна держава, а важне це, яка її дійсна незалежність. А вона зовсім така сама як незалежність України. Польща мусить зрозуміти, що панування польське на українських землях безповоротно скінчене. Тому всякі польські мрії про поворот на свій бік Сяну мусять автоматично перервати якінебудь розмови з поляками.

Перед роком ми читали формальну заяву збоку унерівців, що Варшавська Умова, якою пок. Петлюра зрівняв Західної України, для них не є більше обов'язкова. Це мусить пам'ятати так добре унерівці, як теж всі українці, що передумовою кожної розмови з поляками мусить бути їх ясна та недовозначна заява, що поляки не підносять ніяких більше претензій до Західної України. Не станеться це в ясній та недвозначній формі, так шкода українцям кожного слова на дальшу розмову.

Станеться це, так порозуміння поляків та українців є можливе та потрібне, зокрема тепер. В руках поляків є нині остаточне рішення не допустити в ніякому разі до цього, щоби жалюгідні події з минулих літ останньої війни не повторилися більше, та щоби пам'ять про них пропала навіки.

Не зрозуміють поляки того нового зміненого, основно положення, так вони будуть у будучинні спричинниками нового удару польсько-українського, так як були в минулім, що мусить вийти тільки на користь Росії. В 1919 році поляки уратували Росію від розпаду своїм походом на Західну Україну. Сучасні поляки мусять добре це собі згадати та не повторити тої самої помилки перед двадцять кілька років.

КОЖНИЙ СВИДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ний і драгливий настрій робітників, які приходили до бюра.

(Дальше буде).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

Авторські права застерегаються: Copyright by Krushynsky Theodore, Paris, France.

25)

V. Схід чи захід?

I.

Мене ангажовано до Юнкерса не лишень як звичайного перекладчика, а й як опікуна, чи як німці кажуть "бетройєра" — в першу чергу для французьких робітників, а пізніше й для "русских", чи німцями "руссен", як прибудуть. В той час їх ще не було, вербування тільки починалось.

Приблизно до середини 1942 р. Німеччина ще не впровадила в окупованих країнах примусової мобілізації на роботу крім Польщі та жидів.

Починаючи з серпня того року, в Україні та й в інших

країнах, почалася примусова мобілізація, ледве не всього дорослого населення, а згодом німці брали в Україні навіть дітей, від 12—14 років. Для інших країн було впроваджено так зв. "дінстфеліхтер" (Службовозобов'язаний). Але вже на початках 1942 р. приїзд чужоземного робітництва до Німеччини на працю набрав масового характеру.

З України добровільно приїхало дуже мало людей, а з того, що приїхало, була головним чином молодь, спокуюча на побачити світ, Німеччину та заробити й вдягтися. На жаль, ждало її там тяжке й гірке розчарування, а дуже

багатох і лобой, катування й смерть, особливо від бомбування великих міст і промислових осередків, де їх було найбільше.

Та глибоке й поголове розчарування побачив я швидко й серед робітників інших країн, не тільки українських. Дійсність і слова на гарних афішах, де робітникові буквально обіцялось рай на землі, кардинально розходилися. Замість рай він заставав пекло. Але життя розходилося з теорією не тільки на афішах і закликах на роботу. Майже в усьому це життя чужинця розходилося з теорією. В першу чергу це мені кинулося в вічі щодо самої назви східних робітників.

*) Офіційним словом для окреслення робітників з Советів було "остарбайтер", тобто "робітник зі сходу", або "східний робітник". Але ці німці, як майже всі, казали на них "руссен", хоч "руссен", знов же такі офіційно, звалися емігранти з Росії, які приїздили до Німеччини

Отже, за офіційною термінологією, тобто за тим, що було написано чорним по білому, робітники з Советського Союзу звалися "остарбайтер". Але 99% німців казали на них "руссен". Чи це був москаль, чи українець, чи білорус, чи татарин, чи грузин — все одне. На урядових бляхах, у законах, на закликах і приписах про них — скрізь стояло "остарбайтер", але німцям, прочитавши закона, а в розмові й в практичному житті кличе їх "руссен". Коли я почав доводити, що це нісєтніці, що

з усіх країн Європи, крім Советського Союзу, тільки значно пізніше, на кінець 1943 р. коли німці почали "пришкіпати", вони раптом стали називати "остарбайтерів" за національностями — вірніше — старалися так називати, але й до самісного кінця було багато німців, які вперто не визнавали цієї назви "остарбайтер", а "руссен". Мені пояснювали, що німцямський уряд хотів додержатися чистоти, що він не воєно прати "Російської Імперії", а проти большевиків, тому не діяли "остарбайтерів" за національностями.

це й порушення принципів і законів — називали "остарбайтерів" і в словом "руссен", бо між ними є люди різних націй, вилічуючи імена тих народів, то німці сміялися:

— Но я, дас іст егалі... (ну так, це все одно).

Як я незабаром переконався, моя нова праця була дуже важка, виснажуюча, надзвичайно небезпечна й відповідальна. Не тому, що вона взагалі така є, а тому, що її треба було виконувати серед німців і для німців, які не є народом "легким" у співжитті й зносинах. Це в більшості нарід важкий, похмурий, а в той же час гнівний, упертий і самозакоханий. А як додати до цього й воєнні часи, які все загострювали та й специфічний "дух" націонал-соціалістичної Німеччини, з її расовими законами, жорстокістю й гостротою принципів, то легко собі уявити ту атмосферу, в якій доводилося працювати.

Праця для жінок і чоловіків WANT ADS

CLASSIFIED DEPARTMENT:
BEEGER 4-0237 — BRYANT 9-0582

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Дівчат (2), або молоді жінки,
легка робота, накувати стемпси
40 годин тижнево. \$24.
Stamp and Album Co.,
5 Union Square, N. Y. C., AL. 4-4060

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ДУМАЮТЬ ПЕРЕСЕЛИТИСЬ НА СТАЛО ЖИТИ В КАЛІФОРНІІ.

Останніми часами дістав я цілу масу листів від українців з Америки і Канади, в котрих запитують мене про той так чудовий край — Каліфорнію. Цілий місяць відписую на різні запити поодиноким запитувачів. А на головні: Чи варто працювати для тих українців в тій справі? Чи варто сидіти і відписувати їм, коли не знаєш їх, яку вартість вони собою представляють в громадському житті? Бо майже всі, які написали до мене в тій справі, є такі, що я їх особисто не знаю. А з чемності треба відписати. Два роки відписую різним українцям про Каліфорнію, інформуючи їх про різні можливості тут і т. д. Є це така „посада“, що крім праці написання листа, треба ще й свою марку на листа наліпити. І все було б гаразд, коли б не одне: Коли бодай один з тих, які сюди приїхали на мої листи, показався джентельменом! А то приїде, заїде до хати, переспить, прийде до організації на якийсь підприємство, буде говорити про патріотизм і т. д., а коли в тій самій організації є якась збірка на українську справу, то — його нема! Ні, його нема, бо він дивиться за бизнесом, ще не купив бизнесу і тому не може дати.

До тепер тільки дуже маленьке число новоприїжджаючих наших людей, що приїхали сюди на протязі двох-трьох років часу, показали себе гарними громадянами щирими, жертвенними і т. д. Та це такі, які мали свої громадські заслуги там, звідки приїхали — це ті, яких імена стрічаються на різних листах жертводавців нашої громади.

Отже до нових українських родин, які хотіли б приїхати до Каліфорнії, скажу так: Каліфорнія чудовий край — цілий рік гарно тепло, цілий рік вся природа живе життям: все росте, зеленіє і цвіте. Каліфорнійський клімат хворих людей лічить, старих відмолодноє, молодих наповнює веселим життям. Тут живуть письменники, поети, артисти з цілого світа, тут також нагода на різні бизнеси. Не бракує і робіт, добре платних. Життя тут, коли не таке як деінде, то напевно не дорожче. Правда, дуже тяжко тут за помешкання — самому, то ще можна найти, а з родиною (дітьми) то дуже тяжко найти хоч би яку хатину. Для людей з дітьми треба думати про набуття власної хати — треба купити хату, щоб поселитись тут. Ціни на хати такі самі як по інших містах Америки.

Життя тут веселе під кожним оглядом. А тільки сумне з українського боку — брак у Н. Дому і української цер-

УКРАЇНСЬКІ СКАУТИ В АФРИЦІ. Проєрей о. М. Божерянов і церковні співаки в таборі в Тенгеру. — (Через Канцелярію КУК).

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.

Кілька місяців перед війною я зачав збирати датки на дуту оркестру в Старім Самборі, котрої я колись був членом.

В збірці мені помагав п. Михайло Саварин. З вибухом війни ми заперестали збірку, бо не було вигляду, чи можна буде зібрані гроші переслати до старого краю. На повищу ціл зложили:

В. Кацюбій, \$20; М. Саварин, 1. Шогрин, М. Лесик по \$5; Н. Бандура, С. Зячко, І. Вілорам по \$2; Ф. Фуріага \$1.25; Л. Зячко, С. Липицький, С. Угорчак, М. Бушак, К. Гібр по \$1; І. Сенета 50 ц.

Разом \$47.75. Зібрані гроші були в мене аж до тепер. А то, що нема вигляду, що в скорому часі можна буде переслати гроші до старого краю, а ми мусимо ратувати наших скитальців, я переслав гроші до Укр. Допомогового Комітету в Філадельфії.

Всім жертводавцям широкую дякую і запевняю їх, що як буде можна колинебудь в будучині перешлю гроші до Старога Самбора, то я сам пішлю від себе цілу суму на ними даровану ціл.

Василь Кацюбій.

БОСТОН, МАСС.

Жертва нашим скитальцям.

Тов. Запорозька Січ, в котрім є зорганізовані свідомі українці, ніколи не забуває за своїх братів, котрі мусили покидати свої рідні хати і тікати в світ за очі. Так на своїх місячних зборах в лютому на поклик бувшого предс. Г.

кві пригноблює людину, коли вона любить українське організоване життя. Та ви тим не журіться! Коли не будете такими, про які я згадав, то купимо тут таку українську свиню, яка буде найкраща на цілу Америку. А коли це зробимо, то й українське організоване життя буде тут жило повним життям. Багато наших громадян вже дали на ту справу по \$100, \$200 і \$300, а один громадянин дав аж \$1,050. це дари, а не позички. Отже початок є зроблений великий в тій справі! Треба тільки ще, щоб й інші помогли тій справі, а напевно така українська святиня повстане тут в самому серці Галивуду.

М. Новак, Галивуд.

БЕРБЕЛЕЦЬКОГО ЗЛОЖИЛИ СВОЇ ЖЕРТВИ ТАКІ ЧЛЕНИ:

Д. Сініський \$5; П. Боднар \$2; по \$1: М. Давискиба, І. Сініський, М. Кошуляк, А. Галанюк, С. Ярош, П. Бербелецький, А. Івашко, Г. Зварич, В. Мигунов, М. Боднар, О. Кудрик, Г. Костешський, О. Сікоріз, М. Вонс, С. Чопик, Д. Пашак, П. Ульчак, А. Пашак, П. Черешський, О. Пашкевич.

Разом зложили \$27, котру то суму переслано до Українського Допомогового Комітету в Філадельфії. Всім членам-жертводавцям щире спасибі.

Микола Давискиба.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Жертви на скитальців.

Ось тут є спис жертводавців, котрі зложили дар на українських скитальців в Європі 1946 року.

Анастасія Ганчар \$54; по \$10: Т. Красівський і С. Лашенко; по \$9: Анастасія Бих і Д. Чернявський; по \$8: К. Ніканікська і М. Шиманський; по \$7: по \$6: о. А. Бек і В. Венгрінович; по \$5: П. Волк, І. Шевчук, І. Максимів, П. Гринюк; А. Гіна \$4.50; по \$3: П. Гіна і Волковська; В. Кузів \$2.50; по \$2: П. Сініський, Е. Новак, З. Черешський, А. Кучма, П. Пашуцький, Будник, Д. Постолюкський, Н. Варій, С. Смігельський, Г. Молюк, А. Боский, І. Зорка, Е. Демчук, С. Левчиш, С. Сініський, Е. Кирилюк; П. Дутко \$1.50; по \$1: П. Пелешук, О. Земик, Ю. Демчак, М. Нишак, Ч. Айслем, Пундак, М. Мандра, О. Роман, А. Пандер, Н. Сініський, В. Мушак, П. Гошовська, Бальне, П. Зелінський, Г. Бакай, Скуповський, Крегер, М. Мороз, Ч. Бойко, М. Бойко, П. Бойко, П. Липини, Дрозд, Гітчук, С. Молюк, А. Зиняк, М. Гіна, О. Велигорська, К. Янішин, М. Чалпа, К. Пушанська, В. Пашорський, Е. Кучма, Прошшини, В. Гайдар, П. Лало, К. Пашорська, І. Кузів, С. Пашорський, В. Гіна, Т. Тишко; дві особи по 50 ц.

Жертви в 1946 році \$235.50. З 1945 осталося \$137.67. Вислано до Філадельфії 2. березня \$250. Осталося в банку \$123.17.

М. Шиманський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Огляд діяльності Федерації Американських Українців стейту Мишиген.

У залі Українського Народного Дому при Мартін Ст., в Дітройті, відбулися річні збори при повище названій федерації при участі якої сотні делегатів і делегаторів від 42 різних українських товариств та організацій, як відділів У. Н. Союзу, Провидіння, У. Р. Союзу, Народної Помочи, Союзу Українок, Червоного Хреста, кількох політичних клубів, двох українських гр.-катол. парохій і ще деяких культурних та гуманітарних установ.

Наперед вислухали делегати звіт з минулого. Адв. Іван Панчук, почесний голова Федерації, виклав великий вплив і пошану, якої зазнає Федерація не лише між нашими людьми, але теж і американськими громадянами неукраїнського роду та в урядових колах. Він навіс листи від визначних сенаторів, з департаменту стейту, воєнного департаменту і до американської воєнної влади в Європі, а в них повно прихильних заяв в справі скитальців та в інших справах.

Предсідник Ол. Штик згадав про вплив Федерації в американських установах, як Інтернешенел Інститут, Вор Чест, Американський Червоний Хрест і ін., де українці заступлені в Екзекутиві особово п. Панчука. Ніяка інша національна група такого заступництва в Дітройті не має, а в цій заслуга Федерації.

Із різних імпрез, які улагоджувала Федерація, згадав предсідник про Шевченківське і Листопадове Свято, а з допомогою акції згадав про кампанію за фонди для А. Ч. Хреста і за збірку для Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, для якого впродовж 8 місяців зібрано \$15,000. По звіті інших урядовців привітали делегати прийняти з одушевленням до відома загальний звіт і висловили восту довіри. Контрольна Комісія ствердила правильний фінансовий стан каси і орудування грошми. В касі остався біланс у висоті \$807.77.

Змінено назву Федерації на таку: Федерація Американських Українців стейту Мишиген. Її ціллю буде: Обеднати всі українські організації й товариства в стейті Мишиген без

різниць на релігійні й партійні переконання, як лише вони стоять на засаді американської демократії і як вони у відношенню до української народності стоять на засаді Незалежної Соборної України й Народоправної Української Держави.

З ухвал важніші такі: Відсвяткувати 20-ту річницю існування хору „Думка“ 6. жовтня 1946; вислати подяку пані президентовій Елінорі Рузвельт за її оборону скитальців в О. О. Д.; відсвяткувати річницю Шевченка в березні. Тому, що не стало часу, багато справ залишено на чергові збори, а перевибрано уряд в такій складі: Почесний член адв. І. Панчук (одноголосно); предсідник: Олександр Штик; заступники: Іван Іванчук, Марія Янінська; рек. секр.: Василь Цимбаліст; фін. секр.: Андрій Блащук. До контролю: Мих. Чемний, Микола Машталіс, Йос. Крупка. Дирекція: Андрій Блащук, І. Чубка, І. Дячун, Вол. Дідик, Евфемія Гузар, Триг. Янінський, Семен Куцька, Тома Кошіль, Василь Лазечко, Анна Левчук, Іван Панчук, Марія Прокопович, Еміль Пелеш.

Предс. Ол. Штик візав усіх делегатів, щоб точно прихотили на місячні зібрання Федерації і щоб усі делегати допильнували переведення збірок на допомогу. Також через делегатів видано зазив, щоб патріотичне членство і громадянство ставали членами Допомогового Комітету, даруючи місячно по \$1 на українську допомогову акцію. Бажанням Федерації є дати приклад, як

повинна йти допомогова акція для жертв в Європі. Закінчено гимном: „Ще не вмерла!“.

В. Шанайда,

кореспондент Федерації.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Замість візка покійному

Складка на допомогову акцію. Григорій Білецький згинув трагічною смертю у бою на Філіппінах 19. лютого 1945. Родичі покійного є членами У. Н. Союзу, а мама теж є членницею Провидіння. У річницю смерті, 19. лютого 1946, відбулася поминальна Служба Божа по покійнім. Родичі запросили членів відділів обох наших організацій для віддання останньої прислуги покійному синові. По богослуженню запросили родичів гостей на поминки до свого дому. Тут промовив учасі гостини предс. 36 від. У. Н. Союзу про

справу, за яку згинув покійник і за нього самого і попросив гостей вшанувати пам'ять покійника жертвою на добродійні цілі.

По \$2 дали родичі Василь і Христия Білецькі і Євдокія Кушак, а по \$1: І. Романів і та, що йше. Разом з дрібними датками зібрано \$10 і їх вислано до Комітету в Філадельфії.

Євдокія Геруля.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУЮТЬ

о. д-р ПАВЛО ХРУЩ
пошукує сестринок
МИХАЙЛА І ВАСИЛЯ
ПЛЕЧОНЬ
мали би бути в Нью Йорку; рідний і крамляць з Руського Села.
Голосяться на адресу: 74-5
Mrs. OLGA KAVALA
90 — 13th St., Wheeling, W. Va.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

З НОТАМИ
50 центів
один примірник
Замовляйте у книгарні
"SVOBODA"
83 GRAND STREET
JERSEY CITY 3, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуґа шира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дешо
з вашого обезпечення.
Ми укладімо пре-
красний ЦІЛІЙ
ПОХОРОН за
У випадку смутку в родні хаті:
KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646

— or —
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6763
ELIZABETH, N. J.
225 WEST JERSEY STREET
Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
зарядка погребки по
ціні так низькій як
ОБСЛУґА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Rignified funerals at low as \$180.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Занимаєсь похороном
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 185 St.)
BRONX, N. Y.
Tel: MEtrose 6-5577

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Написав

Д-р А. Т. КІБЗЕЯ

В цій книжці автор описує в приступний спосіб всякі недуги, їх прояви та лікування. Вона має 734 сторінки друку, оправлена в полотно, поділена на 22 розділи.

В цій книжці описані такі недуги: заразливі, з фізичних недомогань, з упійуючих средств, нирок, крові, серця, залоз, жил, костей; недуги жіночі, диточі, шкірні; недуги очей, ух, носа, зубів і недуги всенеричні.

Прочитайши цю книжку, можна захоронити себе і родину від всяких недуг. Ціна тільки \$3.00.

Замовлення враз з належитістю слати до:

"SVOBODA"

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1363. Тінь загибелі.

WHEN JAKKO, THE
APE, SMELLED A
MAN-THING AT THE
HUT WHERE HE
HAD LEFT THE
BABY PIERRE, HE
WAS INFURIATED.

WITH SAVAGE FEROCITY
THE APE JERKED A DEAD
BRANCH FROM A TREE.

MEANWHILE, IN THE HUT,
TARZAN APPROACHED
THE SLEEPING BABY.

AS THE GIANT APE-MAN
GENTLY PREPARED TO
PICK UP THE TINY CHILD,
A SHADOW FELL
ACROSS THE BED.

Коли ви хочете захопити свою
дитину читати по українськи, купіть їй такі
ІЛЮСТРОВАНІ В КОЛЬОРАХ
КНИЖЕЧКИ
ДЛЯ ДІТЕЙ
КІТ В САЛЯНЦІХ. Ціна 25 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, казка
для чималих диточок. Ціна 25 ц.
РОБІНЗОН КРУЗО. Ціна 25 ц.
Всі три книжечки разом за 50 ц.
Замовлення з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки
американською валютою.

Коли малпа Джако занюхала людську душу в колибі, де вона полишила малого Петруся, вона попала в люту.

З дикую завзятістю малпа вловила суху галузь з дерева.

Тимчасом у колибі Тарзан зближався до сплячої дитини.

Коли велитень лагідно захопився, щоб підняти маленьку дитинку, якась тінь впала поперек ліжка.